

*Стрілець Василь Васильович,
доктор історичних наук, професор,
Міжрегіональна Академія
управління персоналом (м. Київ, Україна)*

ПОЗИЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРТІЇ СОЦІАЛІСТІВ-ФЕДЕРАЛІСТІВ НА УКРАЇНСЬКО-АНТАНТІВСЬКИХ ПЕРЕГОВОРАХ 1919 Р.

Початок 1919 р. став для Української партії соціалістів-федералістів (далі – УПСФ) (правої, по суті, політичної партії, яка в тогочасних революційних умовах взяла соціалістичну назву) періодом інтенсивного пошуку шляхів виходу з критичної для Української Народної Республіки воєнно-політично ситуації. Головна увага керівництва партії зосереджується на спробах досягти порозуміння з представниками країн Антанти, які мали та той час військову присутність на півдні України. 5 лютого 1919 р. в Одесі соціалісти-федералісти А. Марголін і А. Галін від імені Директорії УНР підписали спільну декларацію представників України, Білорусії, Кубані та Дону до військового командування Антанти, у якій говорилося, що питання державного ладу цих чотирьох державно-політичних утворень може знайти відповідне вирішення лише шляхом реалізації принципів державності і порядку в кожному з них. Є підстави вважати, що згаданими представниками УПСФ одночасно велися переговори з представниками Антанти про зміну уряду УНР. Як підтвердження факту проведення цих переговорів можна розглядати нараду представників УПСФ та Української партії соціалістів-самостійників, що відбулася 3 лютого, на якій була вироблена спільна позиція цих партій відносно уряду УНР. Нарада не виключила можливості входження самостійників-соціалістів та соціалістів-федералістів в уряд [1].

Інформація про переговори соціалістів-федералістів з представниками Антанти просочувалася в пресу. Так, газета російських есерів України

«Народное дело» повідомила, що результатом переговорів може бути входження в новий уряд лідерів УПСФ С. Єфремова, А. Ніковського, В. Прокоповича, К. Мацієвича та О. Шульгина [2].

9 лютого у Вінниці УПСФ разом з Українською народно-республіканською партією оголосили спільний «Меморандум по сучасному моменту», у якому зазначалося, що крайнощі соціальної політики та недемократичний підхід до організації державної влади, що позбавив можливості взяти участь у державному будівництві «всім живим творчим силам», зупинив Антанту в її намірах визнати УНР та позбавив Україну давніх міжнародних симпатій. Оскільки реалізувати всі законні прагнення українського народу, підкреслювалось у меморандумі, в умовах, що склалися, можливо лише з допомогою країн Антанти, то потрібно кардинально змінити політичний курс УНР. Меморандум вимагав забезпечення демократичного волевиявлення всього народу через скликання парламенту на підставі загального, прямого, рівного, таємного та пропорційного виборчого права, що став би вищим чинником проведення аграрної реформи за принципом примусової ліквідації великої земельної власності та збереження дрібної земельної власності з обмеженими правами щодо купівлі-продажу землі; державного регулювання промисловості без перешкод для приватної ініціативи та забезпечення прав робітників (8-годинний робочий день тощо) [3].

Показовою в плані розуміння позиції УПСФ та інших, менш впливових, українських буржуазно-демократичних партій стала стаття «Україна і Антанта» в «Робітничій газеті». У ній йшлося про зростання політичних сил буржуазії в Україні у зв'язку з присутністю на півдні України антантівських військ та, відповідно, про послаблення сил революційної демократії, яка зазнала до того ж руйнуючого впливу політики більшовиків. Стаття поступово підводила до висновку: утворення в Україні влади з елементів, «споріднених» з тодішніми керівними колами держав Антанти, набуття Україною форм буржуазної республіки, є, за наявних умов, єдиним шляхом спонукати Антанту до визнання самостійності України [4].

Таким чином, позиція УПСФ на українсько-антантівських переговорах 1919 р. полягала у прагненні використати їх формат для зміни внутрішньо-політичного курсу УНР в напрямі наближення його до тогочасних західно-європейських буржуазно-демократичних політичних та соціально-економічних форм, що мало б забезпечити підтримку незалежності УНР країнами Антанти.

Література:

1. Партийная жизнь // Столичный голос. Киев, 1919. 4 февр. С. 1.
2. Браун Яков. Без передышки // Народное дело. Киев, 1919. 9 февр. С. 1.
3. Меморандум по сучасному моменту Української партії соціалістів-федералістів і Української народно-республіканської партії // Робітничая газета. Вінниця, 1919. 21 лют. С. 2.
4. Україна і Антанта // Робітничая газета. Київ, 1919. 12 лют. С. 1.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.